

Helsingin terveyskeskuksen toimintakertomus 2010

*Terveyttä
helsinkiläisille*

Toimitusjohtajan katsaus vuoteen 2010	3
Helsingin terveystieteiden tehtävä ja tavoitteet	4
Helsingiläiset terveystieteiden käyttäjänä	6
Helsingiläisten terveyden edistäminen ja terveyserojen kaventaminen	7
Hoitoon pääsyn ja palvelun laadun turvaaminen	10
Riittävän ja osaavan ja henkilöstön varmistaminen	15
Taloudellinen katsaus	18
Helsingiläisille tuotetut terveydenhuollon palvelut	20

Helsingin terveystieteiden keskus

Postiosoite PL 6000
00099 Helsingin kaupunki
Käyntiosoite Siltasaarenkatu 13
Puhelin (09) 310 5015
Faksi (09) 310 42504
Sähköposti terveystieteidenkeskus@hel.fi

www.hel.fi/terveystieteidenkeskus

Toimitusjohtajan katsaus vuoteen 2010

Kimmo Brandt

Aloitimme vuoden 2010 uudella organisaatiolla. Pitkäaikaissairaalat Suursuon sairaalaa lukuun ottamatta siirrettiin terveyskeskuksesta sosiaalivirastoon. Suursuon sairaalassa käynnistyi toiminnan asteittainen muuttaminen kuntouttavaksi akuuttisairaalaksi. Vuoden alussa kahden osastomme nimikin muuttui: akuuttisairaala tuli kaupunginsairaala ja hammashoito-osastosta suun terveydenhuolto.

Pitkäaikaissairaaloiden siirto sosiaalivirastoon oli luonteva jatko Helsingin vanhustenhoidon palvelurakennemuutokselle. Vuodesta tuli hoitoketjujen sujumisen näkökulmasta haastava. Potilaiden siirrot hoitotasolta toiselle hidastuivat ja potilaiden odotusajat kevyempään hoitopaikkaan pidentyivät. Erityisesti päivystykset hoitoketjujen risteyspaikkana olivat tiukoilla. Malmin päivystys muutti rakentamisen ajaksi, yli kolmeksi vuodeksi, Marian sairaalaan. Päivystyksen muutto toiselle puolelle kaupunkia on haastava potilasohjauksen näkökulmasta. Hyvän valmistautumisen ansioista tästä kuitenkin selvittiin hyvin. Syksyn edetessä Haartmanin päivystyksen kuormitus alkoi vähitellen kasvaa – osin sen keskeisen sijainnin vuoksi.

Keväällä helsinkiläisiä puhuttivat kaupungin palveluverkon kehittäminen. Kaupunki järjesti kuntalaisille mahdollisuuden esittää mielipiteensä kirjallisesti ja sähköisesti palveluverkon kehittämisestä ja sähköisistä palveluista. Terveyspalvelujen osalta helsinkiläiset toivoivat lähipalvelujen säilyttämistä ja ilmaisivat valmiutensa nykyistä laajempien sähköisten palvelujen käyttöön. Julkisuudessa palveluverkon kehittäminen kilpistyy usein keskusteluksi ”toimipisteiden lakkauttamisesta”.

Palveluverkon tarkastelussa tarvitsemme pidemmälle meneviä kehittämissivioita. Hyvän välineen tähän antaa terveyskeskuksen johdolla valmisteltu ”Pääkaupunkiseudun sairaala-alue visio 2030”. Tämän vision perusteella tärkein lähitulevaisuuden kysymys tulee olemaan Marian sairaala-alueen käyttö kevään 2014 jälkeen, kun sairaalan tilat vapautuvat päivystykseltä. Sairaala-alue visiossa Marian sairaala-aluetta esitetään kehitettäväksi terveys- ja hyvinvointikeskukseksi, jonne voitaisiin sijoittaa kaupungin tuottamien terveyspalvelujen lisäksi myös ulkopuolisten toimijoiden tarjoamia terveys- ja hyvinvointipalveluja. Tämä suunnitelma on hyvä esimerkki siitä luovuudesta, jota tarvitsemme palveluverkkomme kehittämisessä.

Palveluverkon lisäksi toinen vuotta 2010 sävyttänyt selvitystyö oli Helsingin ja Vantaan yhdistämisen selvittely. Terveyskeskus osallistui aktiivisesti tähän työhön sosiaali- ja terveys-

palvelujen osalta. Sosiaali- ja terveystoimen loppuraportissa todettiin, että kaupunkien mahdollisesta yhdistämisestä olisi sosiaali- ja terveyspalvelujen kannalta sekä etuja että haittoja. Yhdistymisen etujen ja haittojen arviointia työryhmän mukaan haittasi meneillään olevat laajat kansalliset uudistushankkeet, kuten uusi terveydenhoito- ja kotikuntalaki. Vaikka päätöksentekijät eivät tässä vaiheessa esittäneet kaupunkien yhdistämistä, niin selvittelytyö ja kuntien terveyspalvelujen vertailu oli mielenkiintoista ja se antoi hyödyllistä tietoa ja näkökulmia oman toiminnan kehittämiseen.

Terveyskeskuksessa seurattiin koko vuosi tiiviisti uuden terveydenhuoltolain valmistelua. Terveysasemat valmistautuivat uuden lain voimaan tulon kokeilemalla kolmella idän terveysasemalla listamallia. Kokeilusta saadut tulokset olivat kannustavia: potilaat pääsivät sujuvammin hoitoon ja heidän valinnanvapautensa lisääntyi, mikä on uuden terveydenhoitolain kantava periaate. Tästä on hyvä jatkaa valmistelua niin, että helsinkiläiset voivat toukokuun alusta 2011 lukien valita oman terveysasemansa Helsingin 26 terveysasemasta. Tämä mahdollistaa kaupunkilaiselle alueellisesti nykyistä tasa-arvoisemmat terveyspalvelut. Näyttäisi myös siltä, että listamalli säännöllisine työaikoineen motivoi lääkäreitä omalääkärijärjestelmää enemmän, koska lääkäritilanne parani kokeiluasemilla. Terveyskeskuksen yksi tärkeä tavoite onkin varmistaa myös tulevaisuudessa osaavan henkilöstön saanti.

Terveyskeskus selvitytti vuonna 2010 ulkopuolisella tutkimuslaitoksella sekä asiakkaidensa että kuntalaisten tyytyväisyyttä terveyspalveluihin. Helsinkiläisten tyytyväisyys palveluihimme on pysynyt hyvällä tasolla, mutta he antoivat meille selkeän viestin: puhelinpalveluja ja yhteydensaantia toimipisteisiin pitää parantaa. Terveysasemat testaavatkin parhaillaan takaisinsoittojärjestelmää, josta toivotaan ratkaisua puhelinruuhkiin.

Vuonna 2010 kolme neljästä helsinkiläisestä käytti kaupungin tuottamia tai järjestämiä terveyspalveluja. Avohoitokäyntejä kertyi vuoden aikana 4,5 miljoonaa, kotikäyntejä 2 miljoonaa ja vuodeosastopäiviä puoli miljoonaa. Nämä määrät puhuvat puolestaan. Helsinkiläiset luottavat ja myös käyttävät kaupungin järjestämiä terveyspalveluja.

Yhteenvetona vuodesta 2010 voin todeta, että terveyskeskus onnistui hyvin. Kaikki valtuuston edellyttämät tavoitteet saavutettiin, budjetissa pysyttiin ja asiakastytyväisyyskyselyn mukaan palveluihin oltiin tyytyväisiä.

Matti Toivola
toimitusjohtaja

Helsingin terveystalouden tehtävä ja tavoitteet

Comma Image Oy

Helsingin terveystalous on Suomen suurin terveystalous. Terveystaloudessa työskenteli vuoden 2010 lopussa 8 300 työntekijää yli 90 toimipisteessä eri puolilla kaupunkia. Terveystalous tuottaa helsinkiläisille perusterveydenhuollon palvelut sekä psykiatrian, sisätautien, geriatrian, neurologian ja fysioterian erikoissairaanhoitoon palveluja. Muun erikoissairaanhoitoon Helsinki ostaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä.

Terveystalouden tehtävänä on edistää helsinkiläisten terveyttä ja järjestää yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa helsinkiläisten tarvitsema sairauksien hoito.

Vuosien 2010 – 2012 toiminnalle on asetettu seuraavat tavoitteet:

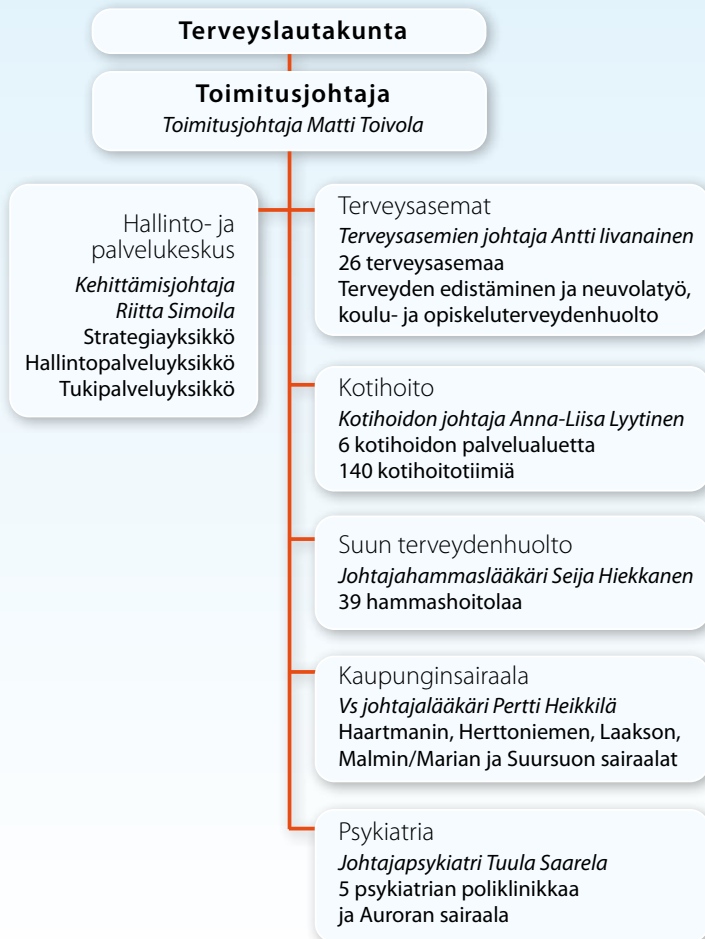
- edistetään helsinkiläisten terveyttä ja kavennetaan väestöryhmien välisiä terveyseroja
- turvataan hoitoon pääsy ja palvelun laatu sekä edistetään potilaiden vastuunottoa terveydestään
- varmistetaan riittävä ja osaava henkilöstö sekä huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista
- lisätään kustannustehokkuutta ja jatketaan palvelujen rakennemuutosta hallitusti, turvaamalla ensin korvaavien palvelujen saanti.

Vuoteen 2016 mennessä haluamme on, että

- terveystalouden palvelut ovat alan parhaimmista ja ne tuotetaan kustannustehokkaasti
- hoito on vaikuttavaa ja turvallista
- osaava henkilöstö tukee helsinkiläisiä edistämään terveyttään ja hoitamaan sairauksiaan
- asiakaspalvelu on ystävällistä ja sujuvaa
- terveystalous on hyvä työnantaja, joka huolehtii henkilöstönsä työhyvinvoinnista.

Terveystalouden toimintaa ohjaavat arvoina
asukaslähtöisyys, ekologisuus, oikeudenmukaisuus, taloudellisuus, turvallisuus ja yrittäjämielisyys.

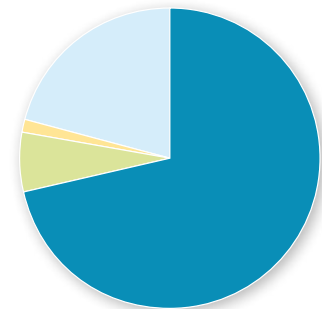
Kuvio 1:
Helsingin terveystieteiden organisaatio

Terveystieteiden organisaatio

Terveystietokeskus muodostuu viidestä kliinisestä toiminnasta vastaavasta osastosta ja keskitettyjä hallinto- ja tukipalveluja tuottavasta hallinto- ja palvelukeskuksesta (kuvio 1). Terveystieteidenkeskuksella oli vuonna 2010 käytettävissä 1 485 omaa sairaansijaa (taulukko 2). Tämän lisäksi terveystietokeskus osti helsinkiläisille ostopalveluna vuodeosastohoitoa noin 90 sairaansijan verran.

Taulukko 2:
Terveystieteidenkeskuksen sairaansijat 2010

Akuuttisairaalaapaikat	1 064
Kotisairaalaapaikat	93
Päiväsairaalaapaikat	20
Psykiatrian sairaalaapaikat	308

Taulukko 1:
Terveyslautakunta vuonna 2010

Jäsenet

Jouko Malinen, SDP, puheenjohtaja
Seija Muurinen, Kok., varapuheenjohtaja
Sami Heistaro, Kok.
Riitta Snäll, Kok.
Eeva Kuuskoski, Kesk.
Lilli Autti, SDP
Hannu Tuominen, Vihr.
Tuuli Kousa, Vihr.
Reko Ravela, Vas.

Kaupunginhallituksen edustaja
Mari Puoskari, Vihr.

Varajäsenet

Mikko Weckström
Katja Ivanitskiy
Zarmina Razai
Ari Huovinen
Kalle Peltokangas
Karita Toijonen
Johanna Nuorteva
Juhani Johansson
Miina Kajos

Varaedustaja
Tapio Laakso

Helsinkiläiset terveyspalvelujen käyttäjinä

Helsingissä asui vuoden vaihteessa 2010/2011 noin 589 000 asukasta, mikä oli yli 5 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Asukasmäärää lisäsi maahanmuutto, muutto muualta Suomesta sekä syntyvyyden kasvu. Vuoden 2010 lopussa helsinkiläisistä oli ruotsinkielisiä 6 % ja muita kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia 11 %.

Haasteena väestöryhmien väliset terveyserot

Helsinkiläisten terveydentila on parempi kuin suomalaisten keskimäärin. Tästä huolimatta helsinkiläisten elinajan odote on lyhyempi kuin maassa keskimäärin. Miesten keskimääräinen elinajan odote on 75,4 ja naisten 82,4 vuotta. Sukupuolen lisäksi asuinalueiden ja sosiaaliryhmien välillä on merkittäviä eroja elinajanodotteessa ja sairastavuudessa. Osassa Helsingin asuinalueita voidaan todella hyvin, kun taas toisilla alueilla sairastavuus on yleisempää kuin Suomessa keskimäärin. Korkean sairastavuuden alueilla

Yleislääketieteeseen erikoistuva Mari Mäki Vuosaaren terveysasemalla.

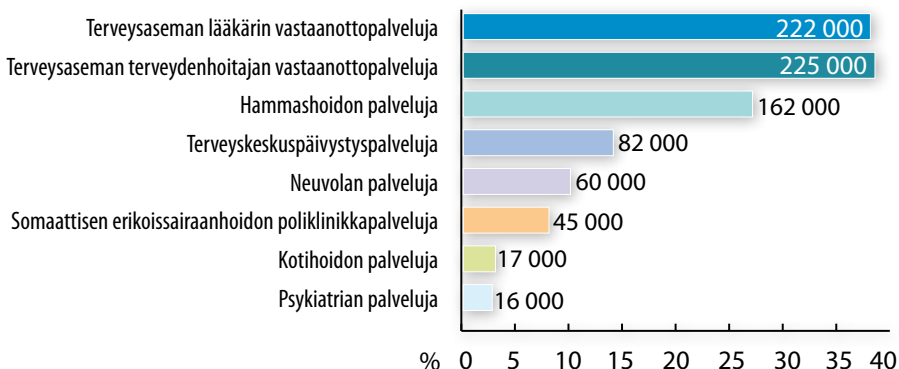
on lähes poikkeuksetta koko kaupungin tasoa korkeammat työttömyysasteet sekä alhaisemmat korkeakoulutettujen osuudet ja keskitulot. Helsingin terveydenhuollon haasteena ovatkin väestöryhmien väliset terveyserot, jotka ovat kasvaneet 1990-luvulta 2000-luvulle.

Valtaosa helsinkiläisistä käytti terveyskeskuksen palveluja

Helsingin tuottamia ja järjestämiä terveydenhuollon palveluja käytti 74 % helsinkiläisistä vuonna 2010. Käyttäjien määrä on noussut edellisestä vuodesta 11 000 henkilöllä. Suurin syy lisäykseen oli alkuvuonna toteutetut sikainfluenssarokotukset.

Helsinkiläisten lisäksi terveyskeskuksen palveluja käytti 26 000 ulkokuntalaista. Ulkokuntalaisten palvelujen käyttäjien määrä lisääntyi edellisestä vuodesta 27 %, koska 1.4.2010 alkaen pääkaupunkiseudun asukkaat ovat voineet käyttää vapaasti iltaisin, viikonloppuisin ja pyhinä mitä tahansa alueen terveyskeskuspäivystyspistettä. Kuntarajat ylittävää päivystyksen käyttömahdollisuus toi naapurikunnista potilaita erityisesti Haartmanin päivystykseen ja lasten terveyskeskuspäivystykseen Lastenkliniikalle. Haartmanin sairaalassa aloitti lisäksi syksyllä 2009 pääkaupunkiseudun yhteinen suun terveydenhuollon päivystys, jonka asiakkaista yli 37 % oli muualta kuin Helsingistä.

Helsinkiläisistä käytti vuonna 2010 (henkilöä)

Toimintokohtaiset vuosittaiset käyntimäärät on esitelty sivulla 20.

Helsinkiläisten terveyden edistäminen ja terveysterojen kaventaminen

Helsinkiläisten tupakoimattomuutta tuettiin

Helsinkiläisten tupakoimattomuutta tuettiin terveyskeskuksen, Helsingin muiden hallintokuntien ja kansanterveysjärjestöjen yhteisellä Savuton Helsinki-ohjelmalla (2007 – 2015). Ohjelma sisältää erilaisia toimenpiteitä tupakoinnin ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Vuonna 2010 ohjelman tavoitteeksi lisättiin kaupungin oman henkilöstön päivittäisen tupakoinnin vähentäminen. Tavoitteen saavuttamisen vauhdittamiseksi kaupungin työntekijöiden tupakointi työaikana kiellettiin. Työterveyskeskus ja terveyskeskus laativat suunnitelman, miten henkilökuntaa tuetaan tupakoimattomuuteen työterveyshuollossa, terveysasemilla ja tupaklinikalla.

Helsinkiläisten raskaana olevien äitien tupakointi laski hieman vuoteen

Tumppi (osastonhoitaja Marjo Savolainen (vas.) ja Röökki (vara-Röökki, perushoitaja Sirpa Pyrrö) tupakoimattomuuspäivänä 31.5.2010.

Liisa Suominen

2009 verrattuna. Alueelliset erot raskaana olevien äitien tupakoinnissa ovat kuitenkin merkittäviä. Viidesluokkalaisten tupakointikokeilut ovat hieman laskeneet. Peruskoululaisten ja lukiolaisten päivittäinen tupakointi on pysynyt ennallaan, mutta ammattioppilaitosten opiskelijoiden tupakointi on entisestään lisääntynyt. Useissa op-

pilaitoksissa on tarjottu aktiivisesti tupakasta vieroitusryhmiä ja järjestettiin muuta savuttomuutta tukevaa toimintaa, kuten tupakka-aiheisia tietoisuuksia oppilaitoksen info TV:ssä ja vanhempainillissa sekä tupakoinnin lopettamiskilpailuja. Ammattioppilaitoksen oppilaita on myös informoitu jo valintakirjeessä oppilaitoksen savuttomuudesta.

Liisa Suominen

Päihdetyöntekijä Hanna-Mari Tuomola (vas.) ja sosiaalineuvoja Marketta Reijonen.

Alkoholin riskikäyttöön halutaan puuttua varhain

Helsinkiin valmisteltiin "Vastuullinen alkoholinkäytön toimenpideohjelma" terveyskeskuksen johdolla yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien, kansalaisjärjestöjen, Päivittäistavarakauppa ry:n, aluehallintoviraston ja poliisin edustajien kanssa. Ohjelmassa nostetaan esiin kaupungissa tarvittavat alkoholipoliittiset linjaukset ja tehdään näkyväksi ne vaikeudet, jotka alkoholin riski- ja ongelmakäyttö tuo yksittäiselle helsinkiläiselle. Ohjelmassa selkeytetään

hallintokuntien vastuita ja edellytetään nykyistä tiiviimpää yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Yhdeksi tärkeäksi päämääräksi nostetaan lasten ja nuorten suojeleminen alkoholilta. Lasten ja nuorten tulee voida elää ja kasvaa sellaisessa elinympäristössä, jossa alkoholin liiallisesta käytöstä aiheutuvat haitat ovat heille mahdollisimman vähäiset. Toimintaohjelma lähetettiin lausunnolle kaikkiin hallintokuntiin ja monille yhteistyötahoille.

Helsingin kaupunki
Terveyskeskus

www.hel.fi/terveyskeskus

**Ole fiksu stadilainen
– KÄYTÄ KONDOMIA!**

Kun käytät,

- välität kumppanistasi ja itsestäsi
- estät suunnittelemattoman raskauden
- vältät seksitaudit ja hepatiitit
- tiedät että seksiin liittyy myös vastuuta
- seksistä on pidempiaikainen ilo niin itsellesi kuin kumppanillesi

Kun et käytä,

- voit johtaa itsesi ja kumppanisi tilanteeseen, joka vaikuttaa loppuelämääne

Kondomi on

- helppo hankkia ja kuljettaa mukana
- tutustumisen arvoinen
- helppo käyttää, ja harjoitus tekee mestarin!
- siisti keksintö!

Aloita käyttämään, se kannattaa!

Piirros ja taitto Meri Jähi - Kirjapaino Star-Offset Oy, 2010

Kampanja nuorten seksitautien ehkäisemiseksi

Nuorten seksitauteja ehkäistään jakamalla 14 – 19 -vuotiaille nuorille 90 000 maksutonta kondomia. Terveyskeskus järjestää vuosina 2010 – 2011 helsinkiläisnuorille terveysneuvontaa lyhyinä tietoisuuskouluilla, terveysasemilla, ehkäisyneuvonnassa ja varusmiesten kutsunnoissa. Samassa yhteydessä nuorille jaetaan kondomeja ja niiden oikeaa käyttöä opastava esite "Ole fiksu

stadilainen – Käytä kondomia". Tietoisukuja järjestetään myös sukupuolitautien poliklinikalla, terveysneuvontapiste Vinkissä, Tyttöjen talolla, Väestöliitos- ja erilaisissa nuorille suunnatuissa tapahtumissa. Vuoden kestävä kampanjan jälkeen arvioidaan kampanjan tuloksia ja niiden perusteella tehdään päätös laajan kondomijakelun jatkamisesta.

Nuorille tukea verkosta

Verkkoterkkari-hankkeen terveydenhoitajat ovat osallistuneet moniammatilliseen verkkonuorisotyöhön Habbo- ja IRC-Galleria-verkkoympäristöissä vuoden 2009 alusta alkaen. Virtuaalivastaanoitoilla ja keskusteluissa nuoria puhuttivat ehkäisyasiat, ihmissuhteet, mielialat ja koulunkäynti. Tukemalla ajoissa nuoria ja ohjaamalla heitä tarvittaessa palvelujen piiriin ehkäistään vaikeuksien syntymistä tai niiden syvenemistä. Keväällä 2010 toteutettiin yhteistyössä Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa IRC-Galleriassa Kärsiskö -yhteisö, jonka

tarkoituksena oli tarjota nuorille mahdollisuus keskustella sikainfluenssasta. Vuonna 2010 aloitettiin myös yhteistyö A-lehtien Demi, tyttöjen www-sivuston kanssa sekä osallistuttiin suoriin Ylen Netari TV:n verkkolähetysiin.

Verkkoterkkari -hanke (2008 – 2011) on terveyskeskuksen yhteistyöhanke sosiaaliviraston ja Helsingin nuorisosiainkeskuksen koordinoiman kansallisen Netari.fi:n kanssa. Hankkeen yhtenä tavoitteena on kehittää ja mallintaa terveydenhoitajien verkko työskentelyä osana moniammatillista verkko työtä.

Terveyspalveluja uusilla toimintatavoilla

Herttoniemen alueella jatkettiin Terveellinen kaupunginosa -ohjelmaa (2007 – 2011). Ohjelmassa keskitytään terveyttä ja hyvinvointia edistävien ja helppokäyttöisten toiminta- ja palvelumallien kehittämiseen yhdessä alueen asukkaiden, kaupungin eri hallintokuntien, yritysten ja järjestöjen kanssa. Vuonna 2010 valmisteltiin liikkuvan hammashoitoyksikön "Liisun" käyttöönottoa ja sähköisen terveystietojen kokeilua. Kokeilussa 45 – 49 -vuotiaille itähelsinkiläisille tullaan tarjoamaan mahdollisuutta laboratoriotutkimuksiin ja sähköiseen terveystarkastukseen. Laboratoriotulosten ja itse täytettyjen terveystietojen perusteella käyttäjälle määritellään riskiluokka ja annetaan riskiluokan mukaiset jatkotoimenpite-ehdotukset. Lisäksi valmistautttiin avaamaan Itäkeskuksen kauppa-keskukseen "Terveystaukotila". Ostosten lomalla helsinkiläisille halutaan antaa mahdollisuus pistäytyä "Terveystaukotilassa" esimerkiksi mittauttamassa verenpaineensa tai kysymässä neuvoa oman terveyden ylläpitämiseksi.

VERKKOTERKKARI
-hanke 2008-2010

MITÄ
Verkkoterkkari on moniammatillinen yhteistyöhanke Helsingin nuorisosiainkeskuksen Netari.fi:n kanssa. www.netari.fi

KENELLE
Kohderyhmänä 12-18-vuotiaat Habbo- ja 15-18-vuotiaat nuoret IRC-Galleriassa.

MISSÄ
Välittömästi verkossa yhdessä 24 kunnan nuorisosiainkeskuksen kanssa. Myös omassa IRC-Gallerian Verkkoterkkari-yhteisössä.

MILLOIN
Habbo- ja terveydenhoitaja on saatavissa koki kertaa koulunsa aamun aikana omalla Habbo-tilallaan. IRC-Galleriassa välittömästi maksuttomana ja toimittu lauantaisin, terveydenhoitaja, hennostelutauko.

MIKSI
Terveydenhoitajien koulutus ja mallintaminen nuorisosiainkeskuksen verkko työskentelyä. Moniammatillisten osallisuuden vahvistaminen.

MIKSI
Verkossa koulutettujen nuorten terveydenhoitajien koulutus ja koulutuksen mallintaminen reaaliaikaisiin palveluihin.

LISÄTIETOJA

HABBO
Helsingin kaupunki
Terveyskeskus

IRC-GALLERIA
Helsingin kaupunki
Nuorisosiainkeskus

Yhteystiedot: Netari.fi
Puhelin: 09 2511 2111
Sähköposti: netari@helsinki.fi

Sähköistä asiointia ja tukea itsehoitoon

Suun terveydenhuollossa potilastietojärjestelmään integroitu sähköinen asiointi on ollut käytössä jo yli kaksi vuotta. Sähköistä asiointia kehitetään edelleen ja laajennetaan. Vuonna 2010 valmisteltiin digitaalisen itseilmoittautumisen käyttöönottoa. Itseilmoittautumisella nopeutetaan asiakkaiden asiointia hammashoitolassa, kun heidän ei enää tarvitse jonottaa toimistoon ilmoittautuakseen vastaanotolle. Suun terveydenhuolto osallistui myös järjestelmätoimittajan Interaktiivinen esitieto -tuotekehityspro-

jektiiin. Vuoden 2010 lopussa tekninen toteutus oli jo niin pitkälle, että sitä on mahdollista testata keväällä 2011. Vastatessaan interaktiivisen esitietolomakkeen terveyttä koskeviin kysymyksiin asiakas saa vastauksiensa perusteella yksilöllisesti tarkennettuja kysymyksiä ja ohjeita oman terveytensä edistämiseen.

Potilastietojärjestelmiin integroitua sähköistä asiointia testattiin myös Metropolian ammattikorkeakoulussa, Oulunkylän äitiys- ja lastenneuvolassa ja Koskelan terveysasemalla. Vuonna 2010

testattiin sähköistä esitietolomaketta, sähköistä ajanvarausta, turvattua viestinvälitystä asiakkaan ja terveydenhuollon ammattilaisen välillä sekä viestien välitystä matkapuhelimella. Vuoden 2011 aikana sähköisen asioinnin mahdollisuus on tarkoitus laajentaa kaikille terveysasemille ja neuvoloihin. Sähköisen asioinnin tueksi terveyskeskuksessa kehitetään itsehoitosivustoa, josta kuntalaiset löytävät luotettavaa tietoa oman terveytensä ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.

Intensiivisiä ja etsiviä terveyspalveluja

Väestöryhmien väliset terveyserot ja syrjäytyminen ovat Helsingin, kuten monien muidenkin suurkaupunkien ongelma. Helsingiläisten terveyden edistäminen ja terveyserojen kaventaminen onkin nostettu yhdeksi terveyskeskuksen tärkeimmistä painoalueista. Tavoitteen saavuttamiseksi käynnistettiin Terve Helsinki -hanke.

Terve Helsinki -hankkeessa (2009 – 2011) etsitään ja kokeillaan uusia toimintamalleja nuorten ja työikäisten syrjäytymisen

ehkäisemiseksi, heidän tavoittamiseksi, terveyden edistämiseksi ja elämänhallinnan lisäämiseksi. Apu ja tuki viedään lähelle apua tarvitsevia: kouluun ja oppilaitoksiin, TE-toimistoon ja päivystykseen.

Hanke koostuu Nuorten syrjäytymisen ehkäisy -projektista, Tsemppari-koulupudokas -hankkeesta, Pitkäaikaisytyöttömyyteen liittyvän syrjäytymisen ehkäisy -projektista sekä Päivystyksestä hoitoon -projektista. Hankkeen työnte-

kijät tavoittivat satoja nuoria, jotka ohjattiin terveyspalvelujen piiriin, työhön tai koulutukseen. Haartmanin ja Marian päivystyksessä toimintansa aloittaneet päihdehoitajat ja Itäkeskuksen TE-toimistossa työskentelevä terveydenhoitaja tavoittivat syrjäytymisvaarassa ja työelämän ja työterveyshuollon ulkopuolelle jääneitä aikuisia, joita he kannustivat työn, koulutuksen tai muiden vapaa-ajan aktiviteettien pariin.

Seppo Laakso

Hoitoon pääsyn ja palvelun laadun turvaaminen

Hoitotakuu haastaa toiminnan jatkuvaan kehittämiseen

Helsingin terveyskeskus selviytyi vuonna 2010 hoitotakuusta pääosin hyvin. Ajoittain terveysasemien puhelinpalvelu ruuhkautui. Yhteydentaantia terveysasemalle parannettiin takaisinsoittojärjestelmällä, jota kokeiltiin viidellä terveysasemalla. Takaisinsoittojärjestelmässä puhelimen ollessa varattuna hoitaja soittaa potilaalle takaisin mahdollisimman pian, eikä potilaan tarvitse jäädä jonottamaan puhelimeen. Väli-

töntä yhteydentaantia terveyskeskuksen toimipisteisiin varmisti helsinkiläisiä ympäri vuorokauden palveleva terveyspalvelujen neuvontapuhelin (puh. (09) 10023). Suun terveydenhuollossa hoitojono kiireettömään hoitoon pidentyi hieman vuoteen 2009 verrattuna ollen vuonna 2010 keskimäärin 5,6 kuukautta.

Hoitotakuu toteutui myös terveyskeskuksen somaattisessa ja psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa. Paksusuolen

tähystystutkimusten jonot ovat olleet pisimmät (4,5 – 5,5 kuukautta). Kaugunginsairaalan tavoitteena on jatkossa lyhentää paksusuolen tähystystutkimusjonoja tarjoamalla potilaille palveluteliä yksityiselle palveluntuottajalle. Terveyskeskuksessa käynnistetään keväällä 2011 palvelusetelikokeilu paksusuolen tähystystutkimusten lisäksi suun terveydenhuollossa ja lääkinnällisen kuntoutuksen psykoterapiassa.

Apulaisylilääkäri Pia Luukkonen (vas.) ja osastonhoitaja Anna Eskola ovat osallistuneet työparimallin kehittämiseen.

Terveysasemat siirtyivät työparimalliin ja kokeilivat listautumismallia

Kaikki terveysasemat siirtyivät sairaanhoidon vastaanotolla lääkärin ja hoitajan työparimalliin. Mallin tavoitteena on, että potilaat saavat nopeammin arvioin hoidon tarpeestaan ja pääsevät tarvittaessa sujuvasti hoitoon. Hoitoon pääsyä helpotettiin listautumismallilla kolmella idän terveysasemalla. Kotiosoitteen mukaisesta omalääkärjärjestelmästä luovuttiin ja potilaat ohjattiin työparille, jolla on lyhin jono. Listautumismalliin siirtyminen sujuvoitti potilaiden hoitoa, lisäsi potilaiden valinnanvapautta ja palvelujen tasa-arvoisempaa saatavuutta sekä tasasi terveysaseman henkilöstön työmäärää. Lääkäritilannekin parantui hieman kokeiluasemilla. Toukokuuhun 2011 mennessä listautumismalli otetaan käyttöön kaikilla terveysasemilla.

Päihdetyöntekijä ja sosiaalineuvoja vahvistivat idän asemien mielenterveys- ja päihdeosaamista. Tulevaisuudessa helsinkiläisille halutaan tarjota

mielenterveys- ja päihdepalveluja matalla kynnyksellä yhdestä pisteestä – terveysasemalta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vuoden 2012 loppuun

mennessä jokaisella Helsingin terveysasemalla työskentelee päihdetyöntekijä, sosiaalineuvoja ja psykiatrinen sairaanhoitaja.

Päivystyspalveluja yli kuntarajojen

Pääkaupunkiseudun asukkaat ovat voineet keväästä 2010 lähtien käyttää iltaisin, viikonloppuisin ja pyhinä mitä tahansa alueen terveyskeskuspäivystyspistettä. Toistaiseksi muiden kuntien asukkaat ovat käyttäneet maltillisesti Helsingin päivystyspalveluja. Suurempi muutos päivystyspalvelujen kannalta oli Malmin päivystyksen muutto syksyllä rakentamisen ajaksi Marian sairaalaan. Malmille valmistuu keväällä 2014 uusi päivystyssairaala. Muuton jälkeen itähelsinkiläisten päivystyskäynnit vähenivät Mariassa, mutta vastaavasti käyntimäärät lisääntyivät Haartmanin päivystyksessä osin sairaalan keskeisen sijainnin vuoksi.

Suun terveydenhuollon päivystys

Iltaisin, viikonloppuisin, arkipäivinä

Soita ensin, puh. (09) 310 49999

Ma - pe
• Ajanvaraus klo 14 - 21
• Avoinna klo 16 - 21

Viikonloppuisin ja arkipäivinä
• Ajanvaraus klo 8 - 21
• Avoinna klo 9 - 21

Haartmanin sairaala
Haartmaninkatu 4, rakennus 12, Helsinki

Terveysneuvontaa 24h (09) 10023
terveysneuvonta

HELSINKI | ESPOO | VANTAA | KAUNIAINEN | KIRKKONUMMI

Vanhustenhoidon rakenne- muutosta jatkettiin

Koskelan, Kivelän ja Myllypuron pitkäaikaissairaalat siirrettiin vuoden alussa terveyskeskuksesta sosiaalitoimeen. Suursuon sairaala (260 sairaansijaa) liitettiin kaupunginsairaalan kuntoutusyksikköön. Suursuon sairaalaa kehitetään asteittain kuntouttavaksi akuuttisairaalaiksi. Vuonna 2010 sairaalan paikkamäärää vähennettiin 35:llä ja henkilöstöra-

Liisa Suominen

kennettä kehitettiin akuuttihoitoon ja kuntoutuksen tarpeita vastaavaksi.

Suursuon toiminnan kehittäminen on osa Helsingin vanhustenhoidon rakennemuutosta, jossa tavoitteena on vähentää vanhustenhoidon laitospaikkoja, muuttaa niitä akuutti- ja kuntoutuspaikoiksi ja sosiaalitoimen vanhustenkeskusten arviointipaikoiksi. Laitospaikko-

jen vähentämisen rinnalla lisättiin palveluasumista ja kotihoitoa. Muutos on ollut haasteellinen ja potilaiden siirrot hoitotasolta toiselle ovat sujuneet oletettua hitaammin. Jonotusajat kevyempiin hoitomuotoihin ovat edelliseen vuoteen verrattuna pidentyneet ja kaupunginsairaalan hoitajaksojen keskimääräinen pituus kasvoi.

Vanhuspsykiatrian osaajat verkottuivat

Terveyskeskus järjesti vuoden kestävä vanhuspsykiatrian syventävän koulutuksen. Moniammatilliseen koulutukseen osallistui työntekijöitä sekä terveyskeskuksesta että sosiaaliviraston vanhuspalveluista. Koulutuksessa kuvattiin vanhuspsykiatrian prosesseja ja mallinnettiin hoito- ja toimintakäytäntöjä. Koulutuksen myötä syntyi vanhuspsykiatrian osaajien verkosto, jonka jäsenet vahvistavat omissa toimipisteissään vanhusten mielenterveyshaasteiden arvioimisen ja hoidon osaamista. Verkosto liittyy tärkeänä jatkumona terveyskeskuksen vanhuspsykiatrian konsultaatiopoliklinikan toimintaan.

Vuoden saavutus -palkinto kotihoidolle

Liikkumissopimus – arkiliikkumisen tukeminen kotihoidossa -hanke voitti kaupungin henkilöstölle ja työyhteisölle tarkoitetun kaupunginjohtajan Vuoden saavutus -kilpailun. Palkinnon perusteella todettiin, että hankkeen toimintamalli tuo kotihoitoon uuden näkökulman, ja se osallistaa kotihoidon asiakkaan passiivisesta palvelujen vastaanottajasta aktiiviseksi palvelujen käyttäjäksi. Kotikäynnillä asiakkaalle tarjotaan tukea kotona toimimiseen ja liikkumiseen. Samalla vähennetään ylimääräistä asiakkaan puolesta tekemistä sekä ohjataan ja rohkaistetaan säännölliseen liikkumiskyvyn harjoittamiseen.

Eettinen työryhmä tukemaan hoitotyötä

Terveyskeskukseen perustettiin eettinen työryhmä. Työryhmän tehtävänä on käsitellä potilaiden hoidossa syntyviä eettisiä ongelmia. Työryhmä tarjoaa mahdollisuuden eettisten asioiden ja toimintamallien yhteiseen pohdintaan. Työryhmä esittää toimitasuosituksia käsiteltävistä asioista ja tarjoaa tukea päätöksenteolle. Ensimmäisen toimintavuoden aikana eettisessä työryhmässä käsiteltiin potilaan autonomiaa, hoidon rajojen määrittämiseen sekä henkilökunnan oikeusturvaan liittyviä tapauksia.

LIKKUMISSOPIMUS

– kotihoidon asiakkaan ja kotihoidon työntekijän yhdessä tekemä sopimus arkiliikkumisen ja liikuntaharjoittelun tukemisesta

Asiakkaan kannustaminen omien voimavarojen käyttöön

Kotiaskareiden ja liikuntaharjoitusten tarkoituksena on parantaa lihasvoimaa, tasapainoa, liikkumis- ja toimintakykyä. Kotihoitoihin työntekijä huolehtii sovittujen liikkumisharjoitusten toteuttamisesta ja seurannasta kotikäynnillä.

• mahdollisimman omatoiminen arkiaskareiden toteutus

• arkiliikkuminen, kotiharjoittelu, ulkoilu, ryhmäharjoittelu

Asiakkaan voimavarojen jatkuva arviointi

Voimavarojen kartoitus

- Tiedonkeruu
- Itsearviointi
- RaVa
- MMSE

Arki-liikkumissopimus

Ikääntyneen asiakkaan elämänlaadun ja päivittäisistä toiminnoista selviytymisen edellytys on turvallinen liikkumiskyky. Riittävä lihasvoima ja tasapainon hallinta ovat päivittäisten toimintojen, kuten tuolilta ylösnousun ja portaissa liikkumisen perusta. Itselle sopiva liikunta virkistää, tuo hyvää mieltä, pitää yllä lihasvoimaa ja liikkumis- sekä toimintakykyä. Kotihoito kartoittaa asiakkaan liikkumiskyvyn, ulkoilutarpeen ja huolehtii tarvittavista apuvälineistä.

Arvio voimavaroista

- Haastattelu ja testaus
- RAI HC: lääkitys, ravinto, liikkuminen

Liikkumissopimus

Arvio voimavaroista

Lihasvoimaa ja tasapainoa kehittävällä harjoittelulla vähennetään iäkkäiden henkilöiden kaatumisia 15–50 %. (Mänty et al. 2007) Avun tarve jo yhdessäkin päivittäisessä perustoiminnossa ennustaa merkittävästi laitoshoidon tarvetta. (Laukkanen ym. 2000.) Vuodelevossa lihasvoima saattaa heiketä 5 % vuorokaudessa. (Rantanen ja Sipilä 2003.)

Vastuuhoitaja konsultoi tarvittaessa hoitavaa lääkärinä ja/tai terapeutteja ja/tai lähipalvelualueen arkiliikkumisen muutosagenttia.

Kirjaaminen ja raportointi

Pegasos/hoitosuunnitelma, aktiviteetti:

liikkumissopimuspäätökset ja -aikataulu

Seuranta

liikkumissopimuspäätökset

Seuranta

jatkosuunnitelmapäätökset

Liikkumiskortti

Työryhmä 2010: Tuja Arvo, Jaana Nummijoki, Minna Salmi, Tuulikki Siira ja Pirko Säälä

Vilkasta tutkimus- ja kehittämistoimintaa

Terveyskeskuksessa myönnettiin vuonna 2010 tutkimuslupa yli sadalle tutkimus- tai kehittämishankkeelle. Määrä oli miltei kolmanneksen suurempi kuin edellisellä vuonna. Hankkeiden kirjo oli suuri, laajoista kansanvälisiä tutkimuksista pienimuotoisiin opinnäytetöihin. Yleisimpiä tutkimusaloja olivat lääketiede, hammaslääketiede, hoitotiede sekä terveydenhuollon hallinto, johtamien ja toimintaprosessien kehittäminen. Tutkimuspaikkana terveyskeskus kiinnosti lisäksi muidenkin alojen tutki-

joita, kuten psykologian, farmasian, yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tutkijoita.

Pitkäjänteistä laadun kehittämistä

Luonteva jatko terveyskeskuksen laatu-työlle oli johtoryhmän tekemä itsearviointi sekä osallistuminen kaupunginjohtajan laatupalkintokilpailuun. Laatupalkintokilpailuun osallistui 13 ha-

kijaa. Arviointi perustui Euroopan laatupalkintomalliin. Vielä emme yltäneet voittoon, mutta pärjäsimme hyvin. Toimintamme taso arvioitiin kokonaisuutena paremmaksi kuin kilpailuun osallistujien keskimäärin. Arvioivat esittivät terveyskeskuksen kehittämiskohteiksi toiminnan ohjauksessa tarvittavan tiedonhallinnan ja asiakaspalautejärjestelmän kehittämisen. Lisäksi terveyskeskuksen prosessien kokonaishallinta edellyttää arvioijien mukaan vielä selkeyttämistä.

Vastuuta ympäristöstä

Terveyskeskuksessa tehtiin vuonna 2010 ympäristökatselmus. Terveyskeskuksen ympäristöryhmä valmistelee katselmuksen perusteella terveyskeskukseen ympäristöohjelman. Ympäristöohjelmassa osastoille asetetaan toimintokohtaiset ympäristötavoitteet. Vuonna 2010 kuvattiin myös terveyskeskuksen jätehuoltoprosessi. Prosessissa kuvattiin terveyskeskuksen jäteketjun toimijat ja eri jätelajit. Toimipisteiden käyttöön laaditaan yhtenäiset jätteiden lajitteluohjeet yhteistyössä ympäristökeskuksen ja sosiaaliviraston kanssa. Jätehuoltoprosessin kuvaamisella ja jätteiden lajitteluohjeiden avulla terveyskeskuksen jätteiden lajittelu tehostuu ja lajittelemattoman jätteen osuus vähenee.

Terveydenhoitaja Riitta Melkinen ja terveyskeskuslääkäri Maija Nygård Suutarilan terveysasemalla.

Kimmo Branöt

Asiakkaat tyytyväisiä terveyskeskuksen palveluihin

Terveyskeskus on selvittänyt vuodesta 1995 lähtien ulkopuolisella tutkimuslaitoksella terveyskeskuksen asiakkaiden tyytyväisyyttä. Asiakastyytyväisyystutkimus tehtiin vuonna 2010 kaikissa toimipisteissä ja vastaajia oli 9 600. Asiakkaat antoivat terveyskeskuksen palveluille hyvän arvion. Kokonaisarvosana vaihteli palvelun mukaan välillä 8,28 – 9,12 (asteikolla 4 – 10). Erityisenä vahvuutena oli lääkäreiden ja hoitajien ammattitaito. Asiakkaiden antaman palautteen perusteella kehittämiskohteeksi terveysasemilla ja suun terveydenhuollossa

nousivat yhteyden saannin ja puhelinpalvelun parantaminen sekä suun terveydenhuollossa odotusajan lyhentäminen ajanvarauksesta varsinaisen hoidon aloittamiseen.

Terveysasemien ja neuvoloiden osalta tuloksia voidaan verrata muiden kuntien tuloksiin, koska tutkimus tehtiin samanaikaisesti 12 suuressa kunnassa. Helsinki sijoittui tässä vertailussa hyvin. Asiakkaat arvioivat Helsingin terveysasemien ja neuvoloiden palvelut lähes kaikilla mitatuilla osa-alueilla suurten kaupunkien keskiarvoa paremmaksi.

Terveyskeskus teetti vuonna 2010 myös väestökyselyn. Se lähetettiin 5 000 yli 15-vuotiaalle helsinkiläiselle ja siihen vastasi 2 009 henkilöä. Väestökyselyjä on tehty vuodesta 2002 lähtien. Selvä enemmistö vastaajista, lähes 80 %, oli erittäin tai melko tyytyväisiä terveyskeskuksen järjestämiin palveluihin. Helsinkiläisten tyytyväisyys terveyspalveluihin on pysynyt samalla tasolla vuosien 2002 ja 2006 tuloksiin verrattuna. Kehittämiskohteiksi nousivat kyselyn perusteella samat asiat kuin asiakastyytyväisyyskyselystä: yhteyden saannin ja hoitoon pääsyn parantaminen.

Riittävän ja osaavan henkilöstön varmistaminen

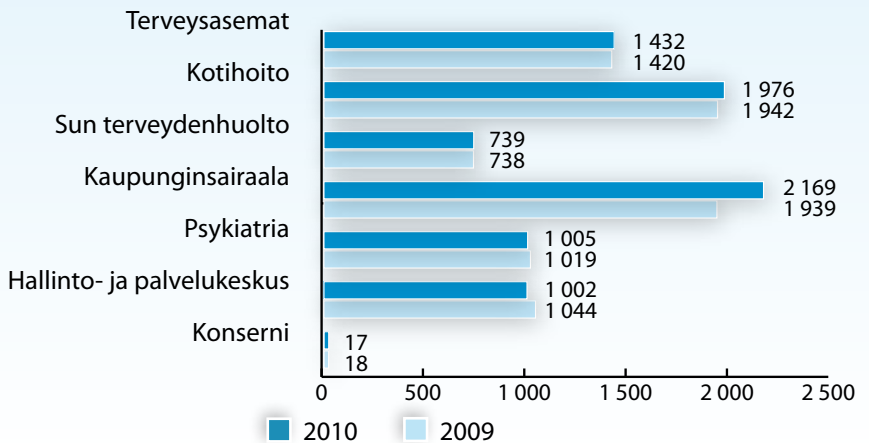
Henkilöstön määrä ja rakenne

Terveyskeskuksen palveluksessa oli vuoden 2010 lopussa 8 340 päätoimista henkilöä ja heistä vakinaisia 79,4 %. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 46,4 vuotta. Vakinaisen henkilöstön osuus kasvoi hieman edellisestä vuodesta (79,1 %). Henkilöstömäärä väheni edellisestä vuodesta, koska kolme pitkäaikaissairaala siirtyi vuoden alussa sosiaalivirastoon. Työllistettyjä oli palveluksessa 122. Vakanssimäärä oli 7 436.

Maahanmuuttajataustaista henkilökuntaa oli palveluksessa vuoden lopussa 477 henkilöä. Heidän suomen kielen oppimista tuettiin kaupungin järjestämällä suomen kielen koulutuksella ja henkilöstökeskuksen ammatillisen suomen kielen kehittämishankkeella. Äidinkieltään ruotsinkielistä henkilökuntaa oli 174.

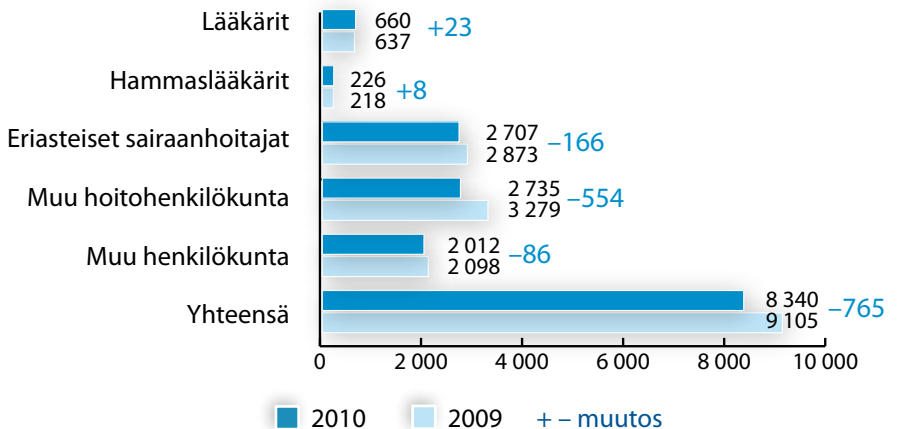
Kuvio 2:

Terveyskeskuksen henkilöstö toimintayksiköittäin vuosina 2009 ja 2010

Taulukko 3:

Päätoiminen henkilöstö henkilöstöryhmittäin 2009 ja 2010

Taulukko 3:

Työvoiman kokonaisvaje vuoden lopussa 2006 – 2010 (%)

	2006	2007	2008	2009	2010
Lääkärit	4,8	7,5	10,6	6,7	9,8
Hammaslääkärit	15,0	12,4	11,0	7,0	12,3
Eriasteiset sairaanhoitajat	4,3	5,9	6,2	4,3	3,8
Muu hoitohenkilökunta	5,8	5,2	6,0	3,6	4,9
Muu henkilöstö	3,2	3,5	4,8	2,4	5,0

Lääkäripäivien rekrytointiasastolla Ylilääkäri Riitta Hietala (vas.).

Haasteena riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö

Terveyskeskuksen haasteena on saada riittävästi ammattitaitoista ja pysyvää henkilökuntaa. Tehostetuista rekrytointitoimenpiteistä huolimatta työvoimavaje kasvoi edellisestä vuodesta kaikissa ammattiryhmissä lukuun ottamatta eriasteisia sairaanhoitajia. Hammaslää-

kärivajeen nousuun vaikutti se, että pääkaupunkiseudun suun erikoisyksikköön saatiin 19 uutta hammaslääkäriavustajaa ja niitä ei ole vielä saatu täytettyä.

Rekrytoinnin tukena jatkettiin oppisopimus- ja rekrytointikoulutuksia. Vuon-

na 2010 aloitettiin myös kaksi työvoimapolitiittista lähihoitajan oppisopimuskoulutusryhmää sekä rekrytointikoulutuksena maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien ammattitaidon pätevoittämisskoulutus.

Osaamisen kehittäminen ja työhyvinvointi

Henkilöstön kehittämisen painoalueina vuonna 2010 olivat esimiesten osaamisen vahvistaminen, turvallinen lääkehoidon sekä hoitotyön sähköiseen luokitteluun liittyvä kirjaaminen. Työpaikkojen toimivuutta tuettiin yhteistoimintavastaavien koulutuksella. Henkilöstön yhteenlaskettujen koulutuspäivien lukumäärä oli 31 334. Koulutuspäivien määrä nousi edellisestä vuodesta yli tuhannella.

Sairauspoissaolot vähenivät selvästi edelleen vuoden 2010 aikana. Positiivinen muutos on määrätietoisesta kehittämisestä tulosta. Poissaolot on otettu yksilö- ja työyhteisötasolla esille ratkaisuja etsien ja työterveyshuollon palveluita hyödyntäen. Kotihoidon kahdella palvelualueella jatkui sairauspoissaolojen hallintaan tähtäävä kehittämishanke, jonka painopisteenä on esimiestyön tuki ja esimiesten valmentaminen työhyvinvoinnin johtamisessa.

Ergonomisella työvuorosuunnittelulla tuettiin menestyksellisesti työssä jaksamista ja se päätettiin ottaa kattavasti käyttöön vuorotyötä tekevän henkilökunnan työhyvinvoinnin tueksi, myös yötyötä tekeville henkilöstölle.

Helsingin kaupungin työhyvinvointikysely toteutettiin terveyskeskuksessa lokakuussa 2010 kahdeksannen kerran. Henkilöstö koki työhyvinvoinnin useilla eri osa-alueilla lievästi heikentyneen. Selkeää laskua oli työyhteisön ilmapiirin ja esimiestyön osalta.

Helsingin kaupungin työhyvinvointikysely toteutettiin terveyskeskuksessa lokakuussa 2010 kahdeksannen kerran. Henkilöstö koki työhyvinvoinnin useilla eri osa-alueilla lievästi heikentyneen. Selkeää laskua oli työyhteisön ilmapiirin ja esimiestyön osalta.

Helsingin kaupungin työhyvinvointikysely toteutettiin terveyskeskuksessa lokakuussa 2010 kahdeksannen kerran. Henkilöstö koki työhyvinvoinnin useilla eri osa-alueilla lievästi heikentyneen. Selkeää laskua oli työyhteisön ilmapiirin ja esimiestyön osalta.

Liisa Suominen

Kotihoidon työntekijät Marjo Myyriläinen (vas.) ja Jonna Koskivirta opettavat työtovereilleen kotihoidon systemaattista kirjaamista.

Taloudellinen katsaus

Talous toteutui oman toiminnan osalta suunnitellusti

Helsingin terveydenhuollon käyttömenot ilman poistoja olivat vuonna 2010 yhteensä 1 042 miljoonaa euroa, mikä on 44,4 miljoonaa euroa (4,1 %) edellisvuotta vähemmän. Talousarvio ylittyi kokonaisuutena 30,7 miljoonalla eurolla (3 %), mikä selittyy HUS-kuntayhtymän ylityksellä. Terveyskeskuksen oma toiminta pysyi budjetissa.

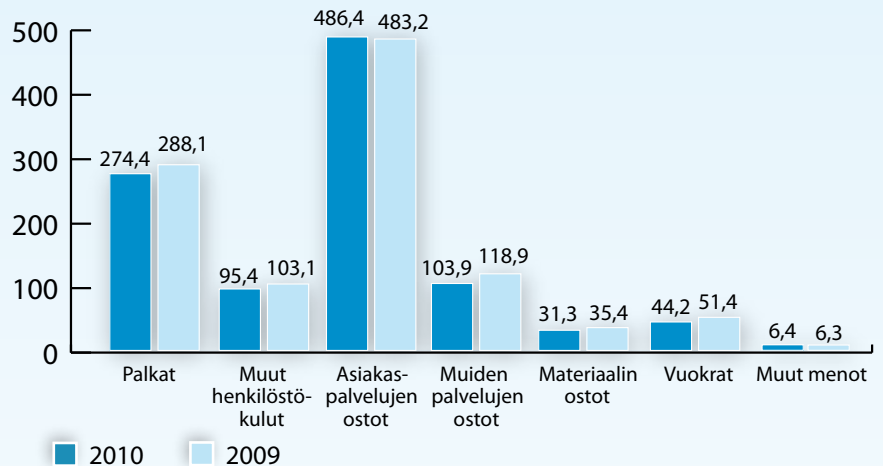
Talousarviotuloja kertyi 76,7 miljoonaa euroa, mikä ylitti talousarvion 4,6 miljoonalla eurolla. Merkittävimmät tuloerät olivat myyntitulot (25,7 miljoonaa euroa), maksutulot (43,8 miljoonaa euroa) sekä vuokratulot (4,1 miljoonaa euroa). Maksutuotoilla katettiin noin 7,5 % terveyskeskuksen oman toiminnan menoista. Käyttötulot nousivat edelliseen vuoteen nähden 2,2 miljoonalla eurolla.

Kimmo Brandt

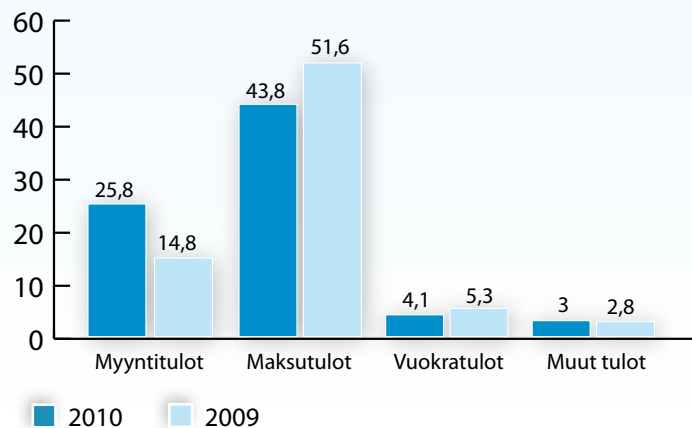
Kuvio 3:

Terveydenhuollon talous TP 2010, käyttömenot, menot menolajeittain 1 042,0 miljoonaa euroa (1 086,4 milj. e TP2009)

Kuvio 4:

Terveydenhuollon talous TP 2010, käyttötulot, tulot tulolajeittain 76,7 miljoonaa euroa (74,5 milj. e TP2008)

Taulukko 4:

Terveydenhuollon tilinpäätös 2010

Talousarvion toteutuminen (ilman poistoja)	Talousarvio 1 000 €	Tilinpäätös 1 000 €	Erotus 1 000 €
Terveyskeskus			
Menot	586 339	586 294	45
Tulot	72 132	76 688	4 556
HUS	425 023	455 721	-30 698

Kimmo Brandt

Saara Vuorjoki

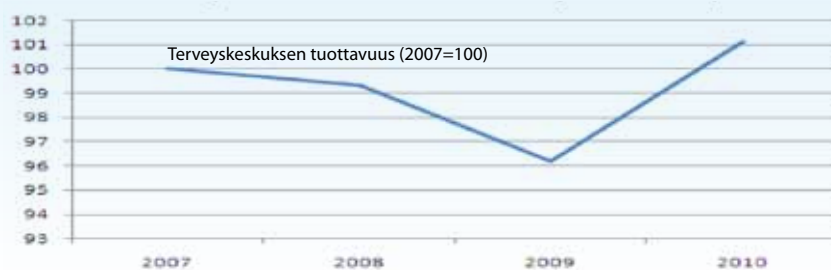
Tuottavuus ja kustannuskehitys

Terveyskeskuksen tuottavuus kasvoi edellisestä vuodesta. Tuottavuutta nostivat osaltaan kevätkauden jatkuneet sikainfluenssarokotukset ja kotihoidon käyntimäärien lisääntyminen.

Helsingiläisten terveydenhuollon kustannukset olivat 1 748 euroa asukasta kohti. Asukaskohtaiset kustannukset laskivat edellisestä vuodesta 115 euroa (6,6 %), mikä johtui pitkäaikaissairaaloiden siirrosta sosiaalivirastoon.

Kuvio 5:

Terveyskeskuksen tuottavuus 2007 – 2010

Taulukko 5:

Terveyskeskuksen yksikköjen kulut ja tuotot (1 000 €) 31.12.2010 (sisältää sisäiset erät)

Käyttömenot ja käyttötulot yksiköittäin	Menot/1000 €	Tulot/1000 €
Terveyskeskuksen toimialat		
Terveysasemat	128 220	8 845
Kotihoito	102 486	8 426
Suun terveydenhuolto	60 425	16 081
Kaupunginsairaala	206 457	29 114
Psykiatria	73 772	4 210
Yhteiset toiminnot		
Konsernihallinto	23 104	24 841
Hallinto- ja palvelukeskus		
HUS	96 547	89 929
HUS	455 721	

Helsinkiiläisille tuotetut terveydenhuollon palvelut

Comma Image Oy

Terveyskeskus tuotti vuonna 2010 yhteensä lähes 4,5 miljoonaa avohoitokäyntiä terveysasemilla, hammashoitoloissa, poliklinikoilla, kotihoidossa ja psykiatriassa. Vuodeosastopäiviä kertyi noin 520 000. (taulukko 6)

Terveyskeskus tuotti vuonna 2010 helsinkiiläisille tarjotuista palveluista 54 % itse. Helsinki ostaa valtaosan somaattisesta erikoissairaanhoidosta ja osan psykiatrisista erikoissairaanhoidon palveluista Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (HUS).

Terveyskeskuksen tuottamia palveluja käytti 412 919 ja HUS:n palveluja 158 739 helsinkiiläistä.

Taulukko 6:

Terveydenhuollon suoritteet 2007 – 2010 (1 000 kpl)

	2007	2008	2009	2010
Terveyskeskustoiminta				
Avohoitokäynnit	3 897	4 014	4 158	4 333
Akuuttihoitopäivät	295	330	328	418
Psykiatrian avohoitokäynnit	159	156	151	149
Psykiatrian avohoitopäivät	78	68	64	67
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät	101	100	101	101
HUS -kuntayhtymä				
DRG-tuotteet (somaattiset)	180	206	190	202
Psykiatrian avohoitokäynnit	87	109	118	118
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät	97	93	90	96

Terveysasemien lääkäreiden ja terveydenhoitajien sairaanhoidon vastaanotolla käytiin vuonna 2010 yhteensä lähes miljoona kertaa. Tämän lisäksi aikuisten- ja lasten terveyskeskuspäivystyskäynnejä kertyi 125 000 ja käynnejä päivystyspoliklinikalla 35 000. Vuoden aikana tehtiin 250 000 käyntiä neuvolassa ja 200 000 koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.

Helsinki on viime vuosina lisännyt kotihoitoa. Kotihoito tekikin vuonna 2010 yli 2 miljoonaa kotikäyntiä. Kotihoitokäynnit ovat lisääntyneet edellisestä vuodesta 160 000:lla. Kaupunginsairaalan vuodeosastohoitopäivät lisääntyivät 82 000:lla, mikä johtui siitä, että Suursuon sairaalan liitettiin vuoden alussa kaupunginsairaalan.

Terveysasemat 2010

Suoritteet	Avosairaanhoidon lääkärin vastaanotto	447 000
	Lääkärien hoitopuhelut	211 000
	Terveydenhoitajan vastaanotto	512 000
	Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto	202 000
	Terveysneuvonta	250 000
	Lasten terveyskeskuspäivystys	25 000
	Foniatriin vastaanotto	2 000
	Lasten erityispuheterapia	20 000
	Lääkärivälitys	2 000
	Yhteensä	1 671 000

Kotihoito 2010

Suoritteet	Kotihoito (oma toiminta)	2 029 000
-------------------	--------------------------	-----------

Suun terveydenhuolto 2010

Suoritteet	Hammashoitokäynnit (oma toiminta)	381 000
-------------------	-----------------------------------	---------

Kaupunginsairaala 2010

Suoritteet		
Avohoito	Ajanvarauspoliklinikat (perussisätaudit, neurologia, fysiatria, geriatria)	4 000
	Aikuisten terveyskeskuspäivystys	101 000
	Poliklinikapäivystys	35 000
	Muut käynnit (selviämishoito, päiväsairaala, vammaisneuvola, kuntoutuspoliklinikka, silmänpohjakuvaukset)	25 000
	Avohoitokäynnit yhteensä	205 000

Vuodeosastohoito

	Akuuttihoito	184 000
	Päivystyksen osastohoito	75 000
	Kuntoutuksen osastohoito	129 000
	Kotisairaala	29 000
	Vuodeosastohoitopäivä yhteensä	417 000

Psykiatria 2010

Suoritteet		
Avohoito	Psykiatrian poliklinikat	125 000
	Psykiatrian päivystyspoliklinikka	8 000
	Kuntoutuspsykiatrian poliklinikka	4 000
	Päiväsairaala	13 000
	Avohoitokäynnit yhteensä	150 000
	Psykiatrian asumiskuntoutus	44 000
	Psykiatrian perhehoito	23 000
	Avohoitopäivät yhteensä	67 000
Laitoshoito	Psykiatrian vuodeosastohoito	61 000
	Psykiatrian päivystyksen vuodeosastohoito	2 000
	Kuntoutuspsykiatrian vuodeosastohoito	38 000
	Vuodeosastohoitopäivät yhteensä	101 000

www.hel.fi/terveyskeskus